

DATOS IDENTIFICATIVOS

Xeografía para mestres

Materia	Xeografía para mestres			
Código	P02G110V01907			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Pazo Labrador, Alberto José			
Profesorado	Pazo Labrador, Alberto José			
Correo-e	apazo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Trátase de que o alumno adquira os coñecementos, habilidades e destrezas necesarios para ter unha visión xeográfica dos procesos naturais e humanos. Trátase tamén de que o alumno desenvolva as súas capacidades de análises e de sínteses e o razoamento espacial, útiles para a súa formación profesional.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostran posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
B3	Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
C24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.

C29	Valorar a importancia do traballo en equipo
C34	Coñecer estratexias didácticas para desenvolver representacións numéricas e nocións espaciais, geométricas e de desenvolvemento lóxico.
C36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.
C37	Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.
C39	Elaborar propostas didácticas en relación coa interacción ciencia, técnica, sociedade e desenvolvemento sostenible.
C40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados
C41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.
C44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D21	Motivación pola calidade
D22	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Adquirir coñecementos e comprensión dunha área relevante do currículo de Educación Infantil	A1	B1	C24	D1 D3 D13 D14 D21 D22
Adquirir os coñecementos e a comprensión para deseñar e xustificar programacións docentes	A2	B1 B11	C13 C36 C40	D1 D2 D3 D8 D9 D17
Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico	A1 A4 A5	B11	C13 C24 C36 C40 C41 C44	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D13 D22
Elaborar e avaliar recursos para o ensino e a aprendizaxe xeográficos	A2 A4	B2 B3 B11	C13 C36 C39 C40	D1 D2 D3 D5 D6 D17 D21
Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes	A2 A4	B7 B11	C29 C36 C40	D2 D3 D5 D8 D9 D17

Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico	A3	B5 B11	C13 C44	D1 D2 D3 D6 D17
Manexo dos Tics de forma adecuada ás necesidades e niveis da Educación Infantil	A2 A4	B7	C34 C41	D5 D6 D9 D15 D16 D17
Ampliar a formación cultural	A1 A2 A3 A4	B4 B11 B12	C13 C36 C37 C40	D1 D3 D12 D13 D14 D16 D19 D22

Contidos

Tema

1. BLOQUE 1: Situación e representación espacial	Como é a Terra? Como a representamos? A necesidade de saber ler e interpretar mapas
2. BLOQUE 2. As consecuencias xeográficas dos procesos naturais	O sistema natural e os seus compoñentes. Os fundamentos xeográficos da diversidade de paisaxes naturais
3. BLOQUE 3. As consecuencias xeográficas da acción humana	Cantos somos e como nos distribuímos? Como nos organizamos? Como funciona o sistema global?

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	22.5	45
Traballo tutelado	9	21	30
Estudo previo	5	13	18
Resolución de problemas	6	21	27
Exame de preguntas de desenvolvemento	5	10	15
Resolución de problemas e/ou exercicios	5	10	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia, con apoio de material audiovisual e exemplos prácticos
Traballo tutelado	Realización, en grupo, dun comentario exhaustivo dunha folla do Mapa Topográfico
Estudo previo	Lectura e análise do material proporcionado previamente polo profesor
Resolución de problemas	Resolución de exercicios; traballos con material cartográfico; realización, análise e comentario de gráficos; comentarios de texto; análise e realización de recursos; deseño de programacións

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Resolución de dúbidas e problemas que poidan ir xurdindo ao realizar os traballos propostos, así como realizar un seguimento máis personalizado das actividades de aprendizaxe, mediante tutorías presenciais ou ben virtuais, a través do correo electrónico, sala virtual, foros de moovi, etc.
Resolución de problemas	Resolución de dúbidas e problemas que poidan ir xurdindo ao realizar os traballos propostos, así como realizar un seguimento máis personalizado das actividades de aprendizaxe, mediante tutorías presenciais ou ben virtuais, a través do correo electrónico, sala virtual, foros de moovi, etc.
Estudo previo	Resolución de dúbidas que expoña o material proporcionado ao alumno mediante tutorías presenciais ou ben virtuais, a través do correo electrónico, sala virtual, foros de moovi, etc.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo tutelado	Presentación do traballo realizado acorde ás pautas propostas.	15	A1	B2	C29	D1
	Os resultados de aprendizaxe esperados son:		A3	B3	C36	D2
	- Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico		A4	B11	C39	D3
	- Adquirir os coñecementos e a comprensión para deseñar e xustificar programacións docentes				C41	D6
	- Manexo dos Tics de forma adecuada ás necesidades e niveis da Educación Infantil					D7 D9 D13
Estudo previo	Asistencia e participación en clase	5	A1	B1	C36	D1
	Os resultados de aprendizaxe esperados son:		A2		C37	D2
	- Adquirir coñecementos e comprensión dunha área relevante do currículo de Educación Infantil		A4		C41	D3
	- Adquirir os coñecementos e a comprensión para deseñar e xustificar programacións docentes		A5		C44	D8
	- Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico					D13 D22
Resolución de problemas	- Ampliar a formación cultural	10				
	Presentación dos traballos realizados na aula (comentarios, reflexións, análises).		A1	B11	C24	D1
	Os resultados de aprendizaxe esperados son:		A3		C29	D2
	- Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico		A4		C36	D3
	- Elaborar e avaliar recursos para o ensino e a aprendizaxe xeográficos				C41	D6
Exame de preguntas de desenvolvemento	- Manexo dos Tics de forma adecuada ás necesidades e niveis da Educación Infantil	35				D9 D13 D15
	- Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes					
	Probas teóricas sobre os conceptos básicos e contidos do temario.		A1	B1	C36	D1
	Os resultados de aprendizaxe esperados son:		A2		C37	D2
	- Adquirir coñecementos e comprensión dunha área relevante do currículo de Educación Infantil		A4		C41	D3
Resolución de problemas e/ou exercicios	- Adquirir os coñecementos e a comprensión para deseñar e xustificar programacións docentes	35	A5		C44	D8
	- Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico					D13 D22
	- Ampliar a formación cultural					
	Probas prácticas sobre aspectos tratados no temario.		A1	B11	C13	D1
	Os resultados de aprendizaxe esperados son:		A3		C34	D3
	- Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico		A4		C36	D7
	- Elaborar e avaliar recursos para o ensino e a aprendizaxe xeográficos					D8 D13
	- Adquirir os coñecementos e a comprensión para deseñar e xustificar programacións docentes					

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación continua consiste nas probas teóricas e prácticas, os traballos de aula, traballo tutelado e demais actividades, que serán liberatorias. No exame final (oficial) se farán as partes que queden pendentes, no seu caso. A avaliación global será no exame final (oficial), onde se realizarán ademais todas as actividades de aula non realizadas por quen opte por este tipo de avaliación. Para obter un aprobado na calificación final é CONDICIÓN NECESARIA superar as probas teóricas e prácticas. A realización das demais actividades por si soas, aínda que numericamente permítano, non será suficiente para conseguir o aprobado final. Da mesma maneira, o aprobado da parte teórico-práctica non bastará para o aprobado final sen a realización e superación das demais actividades

As probas teóricas e prácticas non se compensarán entre si de face á nota final; é preciso aprobar as partes de maneira

independente.

As probas parciais teórico-prácticas so se poderán presentar aqueles alumnos que entreguen unha ficha debidamente cuberta dentro do primeiro mes, e que asistan regularmente a clase optando pola avaliación continua. A asistencia ás clases B, para a avaliación continua, é obrigatoria.

Na segunda convocatoria, xullo, e demais convocatorias extraordinarias, deberá facerse un exame global da materia. Non se conservarán as notas de eventuais partes aprobadas. Soamente se conservarán, en caso de haberse realizado na aula, as cualificacións das actividades das clases B. De non realizar estas actividades, deberán realizarse nese exame.

Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante un exame ou no modo que se estableza na guía docente). As mesmas condicións de avaliación xerais rexen para aqueles alumnos que, por algunha razón, non poidan asistir regularmente a clase.

As datas dos exames poden consultarse na páxina web da Facultade, no enlace <http://fcced.uvigo.es/é/docencia/examenos/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

AGUILERA ARILLA, M.J. y otros, **Geografía General I. Geografía Física**, UNED, 2013

AGUILERA ARILLA, M.J., **Geografía General II. Geografía Humana**, UNED, 2014

ALONSO, J. y otros, **Geografía. Curso de Acceso**, Centro de Estudios Ramón Areces, 2000

BIELZA DE ORY, V. (ed.), **Geografía General**, 3ª ed., Taurus, 1993

PAZO LABRADOR, A.J., **Nocións básicas de Xeografía Xeral Física para Mestres. As consecuencias humanas dos procesos naturais**, Servicio de Publicacións da Universidade de Vigo, 2007

TROITIÑO TORRALBA, N.L., **Geografía General**, Centro de Estudios Financieros, 2011

Bibliografía Complementaria

ALBET, A. y BENEJAM, P., **Una Geografía Humana renovada. Lugares y regiones en un mundo global**, ICE de la Universitat Autònoma de Barcelona-Vicens, 2000

PLANS, P., **Geografía Física, Geografía Humana.**, EUNSA, 1993

ROMERO, J. (coord.), **Geografía Humana**, Ariel, 2004

ESTÉBANEZ, J. y otros (1992), **Geografía Humana**, Cátedra, 1992

LÓPEZ BERMÚDEZ, F. y otros, **Geografía Física**, Cátedra, 1992

ZÁRATE MARTÍN, M.A. y RUBIO BENITO, M.T., **Geografía Humana. Sociedad, Economía y Territorio**, Ed. Universitaria Ramón Areces, 2005

ZÁRATE MARTÍN, M.A. y RUBIO BENITO, M.T., **Glosario y prácticas de Geografía Humana.**, Ed. Universitaria Ramón Areces, 2006

ZÁRATE MARTÍN, M.A. y RUBIO BENITO, M.T., **Paisaje, Sociedad y Cultura en Geografía Humana**, Ed. Universitaria Ramón Areces, 2011

MURPHY, A.B., **Geografía. ¿Por qué importa?**, Alianza Editorial, 2020

PIQUERAS, J., **Introducción a la Geografía**, Universitat de Valencia, 2013

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Aprendizaxe das ciencias sociais/P02G110V01601

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Coñecemento do medio natural/P02G110V01901